

(Kort bemærkning).

Eva Fatum (S):

Det ser ud til, at hr. Jens Jørgensen og jeg kan supplere hinanden. Statistik er jo historie, og de tal, som hr. Jens Jørgensen refererer til vedrørende turisme, er altså fra 1993. De nye meldinger i år lyder på en booking, som er meget højere end det, vi så i 1993. Vandrehjem og alle andre steder har god booking, og det virker også positivt.

Svend Erik Hovmand (V):

Da Venstres ordfører, hr. Niels Anker Kofod, beklageligvis ikke har kunnet være til stede i dag, skal jeg på Venstres vegne udtrykke nogle synspunkter i denne efter vores opfattelse overordentlig vigtige debat.

Det er jo ikke første gang, Bornholm er til debat her i Folketinget. I løbet af de sidste 12 måneder har vi adskillige gange haft debat om Bornholm. Det kan man jo naturligvis glæde sig over, men man kan også tage det som et beklageligt symptom på, at der er noget galt med det bornholmske øsamfund, siden det giver anledning til så mange debatter her i Tinget.

På en måde skal Fremskridtspartiet ikke have utak for, at det rejser problemet omkring Bornholm; det, man kan bebrejde Fremskridtspartiet, er, at det rejser det på et sent tidspunkt, lige før folketingssamlingen ophører. Det havde måske været bedre, hvis der var blevet taget fat på et lidt tidligere tidspunkt, men lad det nu ligge.

Først vil jeg godt sige et par ord om Bornholms situation. Bornholm er jo, som mange er bekendt med, ramt af ugunstige forhold, som øen ikke selv er skyld i. Det største problem har været fiskeriet, som fru Eva Fatum har været inde på, hvor man kan sige, at bl.a. kvotesystemet har bidraget til store fangstnedgange for fiskerierhvervet og dermed manglende tilførsler til fiskeindustrien. Dertil kommer, at priserne på torsk jo er faldet på grund af de store tilførsler fra tredjelandsfartøjer.

Jeg skal ikke komme ind på håndteringen af de dårlige økonomiske forhold for fiskerne. Jeg havde helst set, at man havde forsøgt en mere målrettet og målbevidst gældssaneringsordning, sådan at man kunne have beholdt nogle af de bedre både og en kapacitet i fiskerflåden til den dag, udviklingen vender.

Hvis vi ser på Bornholm som helhed, så er det landbruget og fiskeriet, der er de to dominerende erhverv, det er de to hovederhverv, der er baggrund for leveforholdene på øen. Men dertil kommer naturligvis turisterhvervet; dér må man vel sige, at selv om sæsonen er blevet længere, kniber det med rentabiliteten i erhvervet, og her ville en løsning af momsproblemet naturligvis kunne yde en væsentlig bidstand.

Hvis vi ser sammenfattende på Bornholm, må det konstateres, at øen i perioden 1980-92 oplevede en 6 pct. svagere vækst end Danmark som helhed. En væsentlig årsag til den svagere vækst er forskydningen i de relative priser til ugunst for de primære erhverv, som udgør en større del af erhvervsindtjeningen på Bornholm end i resten af landet.

Går vi yderligere frem til udviklingen fra 1990 til 1992, så har det netop ikke været opmuntrende i den periode. Her har væksten inden for de primære erhverv og for industri og serviceerhvervene været svagere end i landet som helhed. Landbruget forvalter omkring 60 pct. af Bornholms areal, mens erhvervsindtjeningen i landbruget kun udgør knap 5 pct. Man kan sige som konklusion vedrørende landbruget, at Bornholm har en relativt god jord, gode udbytter og overskud af korn.

Det er ikke sådan, at bornholmerne ikke udnytter den produktion. Svineproduktionen f.eks. har haft den største vækst; man kan sige, at Bornholm vel i dag er det amt i landet, der har den forholdsvis største svineproduktion. Man omsætter altså det korn, som frembringes på Bornholm. Bornholm har 40 pct. større bedrifter på svineområdet end andre steder i landet, så man kan sige, at landbruget på Bornholm har fulgt vældig godt med i udviklingen. Samtidig må vi også være klar over, at det prisfald, der har fundet sted på landbrugsprodukter, jo har medført en nedgang i indtægterne til trods for, at produktionen er steget. Nedgangen i kornprisen rammer særlig hårdt, fordi det giver tab på markdriften.

Når man ser de to erhverv landbrug og fiskeri i sammenhæng, så er det i de to erhverv, at indtjeningen er faldet, og det medfører selvfølgelig, at resten af samfundet lider under det, fordi der bliver færre penge til nyinvesteringer, reparation og vedligeholdelse, og det er faktisk kernen i Bornholms situation.